

Zeneelmélet 1-3.

Zeneelmélet 1. Ritmika

1. A ritmus fogalma.

Rövid és hosszú.

Rövid és hosszú szótag fogalma a beszédben. A rövid és hosszú arányai (1:2)

Az időmértékes verselés.

Rövid és hosszú szótagok kombinációi. A verslábak, egy- két- három- és négymorás verslábak, az időmértékes verselés (W.6).

A klasszikus zene jellemző ritmikai helyzetei.

Ritmikai értékek viszonyai. egész- fél- negyed- stb. értékek és jelölésük (A.66-67). A pontozás, nem-páros osztások (triola, quartola, quintola stb.) (A.66-67)

A XX. század ritmusfelfogása.

Új ritmikai arányok használata. A legnagyobb és a legkisebb érték elve (A.518-519). Komplex ritmikai képletek.

Giusto és rubato kapcsolata.

Kapcsolódó írásbeli feladat: ritmusértékek összehasonlítása (ld. mintapélda)

2. A metrum.

Ritmus és metrum különbözősége.

Ld. táblázatosan.

A metrum szerepe a klasszikus zenefelfogásban.

A metrum mint az időbeli történések viszonyításának az eszköze. (A.273) Metrum és tempo. A metronom (A.67).

A legáltalánosabb metrumok, az ütemmutató.

Páros és páratlan ütemek. A leghasználatosabb ütemmutatók és jelölésük módjai. (A.273)

Aszimmetrikus metrumok.

A "bolgár ritmus" (W.5). Jellemző aszimmetrikus ritmusok.

Váltakozó metrumok.

Szabodon vagy ismétlődően változó metrumok (W.7). A metrum belső változásai: a hemiola (W.8).

Metrikus és ametrikus szerkezetek

Írásbeli feladat: ritmusperiódus szerkesztése (ld. mintapélda)

Zeneelmélet 2. Hangok és harmóniák

3. A hang fogalma.

A hang jelölése.

A hangok nevei, az oktávregiszterek, a vonalrendszer, kulcsok, módosító jelek. (A.66-67) Hangmagasságok klasszikus és MIDI jelölése.

Hangközök, hangsorok.

A hangközök egymás közötti kapcsolata: hangközök felosztása /összetétele, a zenei skálák, pentatónia, hétfokú skálák. dúr és moll hangnem, az egyes skálák zenei tulajdonságai. (A.86-87)

Hangolási rendszerek.

A tiszta intonáció problémái. Pütagorászi és zarlinói hangrendszer, a kiegyenlített lebegésű modern hangolás. (A.88-89.)

Mikrotonalitás.

Az oktáv további felosztás (negyedhangok (W.3), 72TET hangolás (W.4), stb.) Nem-oktáv alapú hangolási rendszerek: Alpha (Beta, Gamma etc) skálák (W.1), Bohlen-Pierce skála (W.2).

Írásbeli feladat: hangközök hallás utáni lejegyzése (ld. mintapélda)

4. Hangok együtthangzása, akkordok.

A hangköz fogalma.

A felhangok és a hangközök viszonya. A hangközök elnevezése (prím, szekund... etc.) és fajtái (kis, nagy, tiszta szűkített, bővített) (A.85)

Konsonanciák és diszsonanciák.

Konsonáns és diszsonáns hangközök.(A.92-93)

Hármas- és négyeshangzatok.

Hármas (négyes)hangzatok és típusaik, akkordok fordításai.(A.96-97)

A funkciós zene szabályszerűségei.

Hármas (négyes)hangzat rokonságok, zárlatok. (A. 96-97)

Írásbeli feladat: akkordok hallás utáni meghatározása (ld. mintapélda)

5. Polifonia.

Többszólamú mozgások.

Heterofónia. (A.94) Időben együttlmozgó, párhuzamos menetek. (A.92-93)

Ellenpont.

Önálló szólamok egymás ellenében, tiltott párhuzamok, ellenmozgás. (A.92-93)

Imitációs szerkezetek és műfajok.

A kánon, tükrözések. (A.118-119)

6. A formaszerkezet.

A kontraszt. Zárt és nyitott formák. Szimmetrikus és aszimmetrikus zenei szerkezetek. A legjellemzőbb klasszikus zenei formák szerkezeti áttekintése és összehasonlító vizsgálata. (A.106-107)

Zeneelmélet 3. XX. századi zeneelmélet

7. Mesterséges skálák és harmóniák.

A 12 hang szabad használata. A klasszikus harmóniák fejlesztése (non- undecim- tredecim akkordok, kvart- és kvintakkordok. (A.96-97) Komplementer elv. Egészhangúság. (A.87) Mesterséges modulusok, distanciaskálák.

8. A szerIALIZMUS elméleti alapvetése.

A sor fogalma. A fordítások. (A.518-519, A.102-104).

Írásbeli feladat: sor fordításainak a megszerkesztése.

A = Ulrich Michels: Atlasz – Zene. Athenaeum 2000. Budapest, 2003.

W.1 = http://en.wikipedia.org/wiki/Alpha_scale

W.2 = http://en.wikipedia.org/wiki/Bohlen%E2%80%93Pierce_scale

W.3 = http://en.wikipedia.org/wiki/Quarter_tone

W.4 = http://en.wikipedia.org/wiki/72_equal_temperament

W.5 = http://en.wikipedia.org/wiki/Bulgarian_dances

W.6 = http://hu.wikipedia.org/wiki/Időmértékes_verselés

W.7 = http://hu.wikipedia.org/wiki/Hangs%C3%BAly_%28zene%29

W.8 = <http://en.wikipedia.org/wiki/Hemiola>